

KIMYO FANIDA MOTIVATSIYANI OSHIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Qarshi davlat universiteti Doktoranti

Begamov Shaxzod To'liqin o'g'li

ANNOTATSIYA

Bu maqolada ta'lim tizimida dars va darsdan tashqari faoliyatda, kimyo fanini obyektiv reallik bilan bog'langanlik holatlaridan tizimli foydalanish g'oyasi; Mavzuni o'qitishning aniq va samarali metodikasiga ega bo'lish zarur. Kimyo fanini o'qitish metodikasi o'quvchilarga kimyoning asosiy tushunchalarini o'rganish va tushunishga yordam beruvchi turli strategiya va usullarni qamrab oladi. Ushbu maqolada kimyo fanini o'qitishning samarali metodikasining asosiy elementlari haqida so'z yuritamiz.

АННОТАЦИЯ

В данной статье обсуждается идея систематического использования контекста химии в образовательной системе, как в классе, так и во внеклассной деятельности; Необходимо иметь четкую и эффективную методологию преподавания предмета. Методология преподавания химии охватывает различные стратегии и методы, которые помогают учащимся изучать и понимать основные концепции химии. В данной статье мы обсудим основные элементы эффективной методологии преподавания химии.

ABSTRACT

In this article, the idea of systematic use of the cases of connection of chemistry with objective reality in class and extracurricular activities in the educational system; It is necessary to have a clear and effective method of teaching the subject. Chemistry teaching methodology covers a variety of strategies and techniques that help students learn and understand the basic

concepts of chemistry. In this article, we will talk about the main elements of the effective methodology of teaching chemistry.

Kalit so'zlar: O'quvchi faoliyati, pedagogika, funksiya, ko'nikmalar, maktab faoliyati, innovatsion yondashuv, "maktab-laboratoriya", o'quvchilarga ta'limning universalligi, innovatsion tajriba mexanizmlari.

KIRISH

Kimyoni o'qitishning muhim elementlaridan biri mustahkam poydevor qurishdir. Elementlarning xossalari va kimyoviy reaksiyalar kabi asosiy tushunchalarni sobit tushunish o'quvchilar uchun keyinchalik murakkabroq tushunchalarni tushunish uchun zarurdir. Samarali o'qituvchilar barqaror tuzilmani qurish uchun bino poydevoridan foydalanishga o'xshab, davom etishdan oldin kimyo asoslarini ko'rib chiqishdan boshlashlari kerak. Zamonaviy dunyoda inson ham tabiiy, ham antropogen kelib chiqishli juda ko'p turli xil material va moddalar bilan o'zaro ta'sirda bo'ladi. Mazkur o'zaro ta'sir "inson-modda" va "modda-material-amaliy faoliyat" tizimlaridagi munosabatlarning murakkab majmuasini aks ettiradi. So'nggi paytlarda "kimyo hayotni yaxshilaydi" degan umumiy ma'lum fikr jamoatchilik ongida kimyoga atrof-muhitni ifloslantiruvchi manba sifatida qarashga o'rin berdi. Ammo aynan kimyo eng kerakli narsalar va qulaylik tug'diruvchi holatlarning aksariyatini ta'minlamoqda. Endilikda biz "kimyo dunyosida" yashayotganimiz hech kimga sir emas, shuning uchun kimyo fanining yutuqlaridan oqilona foydalanishimiz kerak. Shu bilan birga, kundalik hayotda moddalar va kimyoviy reaksiyalardan xavfsiz foydalanish masalalari, shuningdek maishiy bilimga ega bo'lishlik maktab kimyo kursida yetarlicha yoritilmagan.

Kimyoni o'qitishning yana bir muhim elementi qo'l bilan o'rganishdir. O'quvchilar kimyo fani bo'yicha bilimlarini real olamdagi vaziyatlarda qanday qo'llash mumkinligini ko'rishlari kerak. Tajriba, simulyatsiya, muammoni hal qilish kabi usullardan foydalanish kimyoviy tushunchalarning amaliy qo'llanilishi haqida tushunchaga ega bo'lishiga yordam beradi. Ushbu yondashuv

o'quvchilarni mavzu masalasi bilan shug'ullanishga undaydi va tushunchalarni yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

3. Hamkorlik

Hamkorlik kimyoni o'qitishda qo'llaniladigan yana bir samarali usuldir. O'quvchilarni guruhlarda ishlashga undash mavzu masalasini yaxshiroq tushunishga, fikrlarni muhokama qilishga va bir-birlariga qiyin tushunchalar orqali ishlashga yordam beradi. Hamkorlik, shuningdek, o'quvchilarga munosabatlarni yo'lga qo'yish va guruh o'rtasida abadiy bog'lanish yaratish bilan birga guruh sharoitida jamoaviy ish va muammolarni hal qilish haqida o'rgatadi.

4. Texnologiya integratsiyasi

Texnologiya integratsiyasi kimyo fanini o'qitishning muhim yo'nalishiga aylandi. Video, animatsiya va interaktiv simulyatsiyalar kimyo sohasida mustahkam asosni qo'llab-quvvatlash uchun amalga oshirilishi mumkin bo'lgan barcha samarali resurslardir. Bu mavzuni hayotga qaytarishi mumkin, bu esa uni talabalar uchun yanada interaktiv va qiziqarli qiladi.

5. Baholash

Baholash kimyo fani bo'yicha o'qitish metodikasining zaruriy bo'g'ini hisoblanadi. Baholash orqali o'qituvchilar qaysi o'quvchilar tushunchalarni tushunishda qiyinchiliklarga duch kelayotgani va qaysi sohalarni yaxshilash kerakligini aniqlashlari mumkin. O'quvchilarning mavzu bo'yicha ustuvorligini baholash uchun bir nechta baholash strategiyalari, shu jumladan formativ va xulosali baholashlar qo'llaniladi. Ushbu baholash texnikasi ta'lim rejasining dolzarb, samarali va ta'sirli bo'lishini ta'minlaydi.

Kimyo fanidan materialni o'rganishga bo'lgan motivatsiyani oshirishni shakllantirish va rivojlantirish metodik tizimning yetakchi g'oyalari sifatida quyidagilarni ko'rib chiqamiz:

- dars va darsdan tashqari faoliyatda, kimyo fanini obyektiv reallik bilan bog'langanlik holatlaridan tizimli foydalanish g'oyasi;

- kimyo fanidan dars va darsdan tashqari ishlarda o'qituvchi va o'quvchilar faoliyatida o'zaro bog'liqlik g'oyasi, kimyo darslarida sinfdan tashqari mashg'ulotlar natijalaridan tizimli foydalanish;
- kimyo fanini obyektiv reallik bilan bog'langanlik holatlarini o'rganishda shaxsiy tashabbus, ijodkorlik va o'zligini namoyon etish uchun o'qitishning faol metodlarining ustuvorligi g'oyasidir.

Tadqiqot ishlarida aniqlangan o'qitishning samarali motivlari – “qiziqarli” va “foydali” – o'qitishda reallik bilan bog'liq materiallardan foydalanish orqali to'liq tarzda amalga oshirilishi mumkin [N.M. Vaulina]. Mazkur motivlarning birlashuvi o'quvchilarga ta'sirning universalligini ta'minlaydi. O'qitishning illyustrativ metodi – kimyo kursining boshlang'ich qismida ko'p qo'llanadi. Bu davrda o'quvchilarda ko'nikma va malakalar yetarli bo'lmaydi. Shu davrda o'qituvchi tajribalarni o'zi ko'rsatib tushintirib beradi. Bu metoddan o'quvchilar tajribalarni mustaqil bajarib izohlab berishda ham keng foydalaniladilar. O'qitishning evristik metodi-o'quvchilarning o'zlari qiladigan ish asosida tuziladi, talabalar bevosita o'qituvchining faol ishtiroki ostida kashfiyot qiladilar. Bu metodning «evristik» degan nomi «tadqiqot» metodi degan so'zdan kelib chiqqan. Masalan, galogenlar xossalari chog'ishtirma tavsifi mohiyatini aniqlashda qo'llaniladi. Bu davrda o'quvchilar galogenlarning xossalarni chog'ishtirib izohlashini o'qituvchi tartibga solib turadi. Masalan, kaliy yodid eritmasiga kraxmal kleystriini qo'ysak rang sezilmaydi, alohida xlorli suvga kraxmal kleystriini qo'shsak yana rang o'zgarishi sezilmaydi. Uch komponentni birgalikda qo'shib aralashtirsak kraxmal ko'k tusga kiradi. Sababini esa talabalar o'zlari izohlab berishlari lozim. Bu qisman izlanuvchanlikdir. Izlanuvchanlik metodi mustaqil ishlash, mustaqil izlanishning bir turi bo'lib hisoblanadi. O'quvchi nazariy bilimlar to'g'riligini amalda sinab ko'radi. Masalan, eksperimental masalalar yechishda bu metoddan foydalaniladi. Klassifikasiyalash asosiy xarakterga (nisbiy xarakter) ega. Amaliyotda metodlarning bir nechtasidan bir vaqtda foydalaniladi. Ular o'zaro

bog'liqlikka ega. Klassifikatsiyada har xil holatlar asosiy belgi sifatida qabul qilinadi.

XULOSA

Yuqoridagilardan tashqari har qanday innovatsion jarayonda yangiliklarni yaratish va yangiliklardan foydalanish (o'zlashtirish) kabi tuzilmalarni ko'rish oson; bir-biri bilan bog'liq bo'lgan mikroinnovatsion jarayonlardan iborat bo'lgan butun maktabning rivojlanishi asosida yotadigan murakkab innovatsion jarayon. O'qituvchilarda ijodkorlikni shakllantirishning muhim pedagogik sharti uni mustaqil bilim olish va ijodiy fikirlashga yonaltirishdan iborat. Shu bilan bir qatorda, o'qituvchilar orasida ijodiy muhit, muayyan ma'naviy-ruhiy holat, tashkiliy, metodik, psixologik chora-tadbirlar qo'llashga ham alohida e'tibor qaratish lozim.

ADABIYOTLAR

1. Ibragimova G.N. Interfaol o'qitish metodlari va texnologiyalari talabalarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish. I Monografiya. - T.: «Fan va texnologiyalar», 2016. -77-b.
2. Milliy istiqlol g'oyasini shakllantirishda tashkiliy-uslubiy yondoshuvlar. - T.: Akademiya, 2020.
3. Milliy istiqlol g'oyasi. Bakalavriat bosqichi uchun darslik. - T.: Akademiya, 2020.
4. Panfilova A.P. Innovatsion pedagogik texnologiyalar: Faol o'rganish: Oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik / A.P. Panfilov. - M., Akademiya, 2009 y.
5. Hasanboyev J., To'raqulov X.A., Ravshanov O.A., Kushvaktov N.H. Milliy pedagogikamiz tarixiy ildizlari va barkamol avlod tarbiyasi. – Jizzax: 2007.
6. J.Yo'ldoshev, S.Usmonov, —Pedagogik texnologiya asoslari, T., 2004.
7. J.Yo'ldoshev, —Ta'lim yangilanish yo'lida, T., 2000.